

Franz Schubert

Octett για 2 βιολιά, βιόλα, βιολοντσέλο, κοντραπάσο, κλαρινέτο, κόρνο και φαγκότο

Adagio– Allegro, Adagio, Allegro vivace– Trio, Andante con variazioni
Minuet: Allegretto– Trio, Andante molto - Allegro

Ο μεγάλος Αυστριακός συνθέτης Φράντς Πέτερ Σούμπερτ (Franz Peter Schubert 1797-1828) συνέθεσε το *Οκτέττο σε Φα μείζονα*, έργο 166 το 1824, διανύοντας τη δημιουργικότερη περίοδο της ζωής του. Στα έργα αυτής περιόδου συγκαταλέγονται αρκετές από τις σημαντικότερες συθέσεις του με κορωνίδα την *Ημιτελή Συμφωνία*, το σπουδαιότερο από κάθε άποψη έργο του. Δυστυχώς η πολλά υποσχόμενη συνθετική πορεία του Σούμπερτ διακόπηκε βίαια με τον εξαιρετικά πρόωρο θάνατό του το 1828. Την περίοδο που συνέθεσε το *Οκτέττο*, του είχε ήδη διαγνωσθεί σύφιλη, αργότερα προσβλήθηκε και από τυφοειδή πυρετό. Ταυτόχρονα βίωνε την αποτυχία που είχαν γνωρίσει τα σκηνικά του έργα. Ένα μέρος από την πρώιμη όπερά του *Οι φίλοι της Σαλαμάνκα* (*Die Freunde von Salamanca*) επιβίωσε μέσω της επανεπεξεργασίας του στο *Οκτέττο*.

Το έργο που παρουσιάζεται σήμερα συντέθηκε κατόπιν παραγγελίας του κόμη Φερδινάνδου Τρόιερ (Ferdinand Troyer) φίλου και πάτρωνα του Μπετόβεν. Ερασιτέχνης κλαρινετίστας ο ίδιος, του ζήτησε ένα έργο που να προβάλλει ιδιαίτερα το κλαρινέτο, στα πρότυπα του επιτυχημένου *Σεπτέττου σε Μι ύφεση μείζονα* του Λ.Β.Μπετόβεν. Ο Σούμπερτ πρόσθεσε στο οργανικό σύνολο του σεπτέττου ένα δεύτερο βιολί, ώστε να εμπλουτίσει τον ήχο των εγχόρδων και σχεδίασε το έργο σε έξι μέρη, όσα και του σεπτέττου. Και τα δύο έργα παραπέμπουν στην παράδοση του 18ου αιώνα, τα ντιβερτιμέντι και τις σερενάτες για μικρά οργανικά σύνολα πνευστών και εγχόρδων που συνέθεταν ο Μότσαρτ και οι σύγχρονοί του για εορταστικά δείπνα και γαμήλιες εκδηλώσεις της Βιενέζικης αριστοκρατίας. Εκτός από το κλαρινέτο, δεσπόζοντα ρόλο στο έργο παίζει και το πρώτο βιολί. Ο επιτυχημένος συνδυασμός των δύο οργάνων με τα υπόλοιπα όργανα του συνόλου ανέδειξε το έργο και το έκανε άμεσα αποδεκτό από το κοινό, τους μουσικούς και τους κριτικούς, αποσπώντας εγκωμιαστικές κριτικές από τον Βιενέζικο τύπο της εποχής.

Το *Οκτέττο* χαρακτηρίζεται από ανάλαφρη παιγνιώδη διάθεση που εναλλάσσεται με εσωστρεφείς και μελαγχολικές φάσεις, συνδέοντάς το, όχι τόσο με το ιδιοφυές *Κουιντέτο της Πέστροφας*, όσο με τα *Κουαρτέτα εγχόρδων σε Λα ελάσσονα* και *Ρε ελάσσονα*, που συνέθεσε την ίδια περίοδο, διευρύνοντας, σε σχέση με προηγούμενα έργα του, την τεχνική και συναισθηματική κλίμακα του συνθέτη.

Το εισαγωγικό *Αντάτζιο* χαρακτηρίζεται από ένα ιδιαίτερα “Σουμπερτικό” ρυθμικό μοτίβο (παρεστιγμένο 8ο με 16ο) το οποίο χρωματίζει αρκετά σημεία στη συνέχεια του έργου. Κυριαρχούν οι σύντομες σολιστικές φράσεις στα πνευστά. Στο *Αλλέγκρο* που ακολουθεί δεσπάζει το κυρίως θέμα σε Φα μείζονα συνδυασμένο με ένα δεύτερο θέμα που προβάλλει ξανά το κλαρινέτο και το κόρνο. Απροσδόκητες τονικές μετατοπίσεις προσδίδουν μια έντονη αίσθηση συναισθηματικών μεταπτώσεων. Στην έντονα δραματική Κόντα, η φρενήρης επανέκθεση του πρώτου θέματος συνοδεύεται από το λεπτό απόηχο του δεύτερου θέματος στο κόρνο.

Στη μη συμβατική ανάπτυξη του *Αντάτζιο* δεύτερου μέρους, η εκτεταμένη σολιστική μελωδία του κλαρινέτου συνδυάζεται με επανεμφάνισεις του θέματος σε ασυνήθιστα ζεύγη οργάνων σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο τονικό περιβάλλον, συνεπές προς πρώτο μέρος του έργου. Η καταλληκτική Κόντα του δεύτερου μέρους διαμορφώνεται με αντιστικτικές φάσεις στα έγχορδα που διακόπτονται από

πιτσικάτι, δημιουργώντας τον κατάλληλο χώρο για την τελική μελωδική χειρονομία του κλαρινέτου.

Τα κλασσικά ντιβερτιμέντι και σερενάτες σχεδόν πάντα περιλαμβάνουν δύο μενουέτα βασισμένα στο δημοφιλή χορό του 18ου αιώνα. Στο *Οκτέττο* της σημερινής συναυλίας, ο Σούμπερτ, όπως άλλωστε και ο Μπετόβεν στο σεπτέττο του- ακολουθεί πιστά αυτή την παράδοση. Ως πρώτο μενουέτο, ο συνθέτης απαιτεί ένα δυναμικό γρήγορο Αλλέγκρο βιβάτσε ρυθμό, με κατά τόπους χιουμοριστική διάθεση, προβάλλοντας περιστασιακά τον “κυνηγετικό” χαρακτήρα του κόρνου. Η ένταση της προηγούμενης φάσης εκτονώνεται στο ηπιότερο Τρίο, με τα έγχορδα σε “συμφωνικό” χαρακτήρα να κυριαρχούν ως σύνολο.

Ο δεσπόζων ρόλος των εγχόρδων συνεχίζεται και στην αρχή του τέταρτου μέρους του έργου, των *Παραλλαγών*, που βασίζονται σ' ένα “ερωτικό” ντουέτο από την όπερα του Σούμπερτ *Οι φίλοι της Σαλαμάνκα*. Οι πρώτες τέσσερις παραλλαγές σε Ντο μείζονα αναδεικνύουν το πρώτο βιολί, το σέλο και το κόρνο. Η επόμενη, σε Ντο ελάσσονα, δημιουργεί μια έντονη δραματική αντίθεση με τις προηγούμενες παραλλαγές, αλλά η “λύση” του δράματος επέρχεται αμέσως μετά, με τη ρομαντική έκτη παραλλαγή, ξανά σε μείζονα κλίμακα. Η έκτη παραλλαγή διαδραματίζεται με αντιθετικές φιγούρες βιολιού και πνευστών, ενώ στην έβδομη και τελευταία παραλλαγή όλα τα όργανα συγκλίνουν προς μια ενιαία χειρονομία.

Το δεύτερο ζεύγος Μενουέτο-Τρίο αποτελεί το πέμπτο μέρος του έργου. Το κλαρινέτο ανακτά τον κυρίαρχο ρόλο του, ακολουθεί τη μετατροπική στρατηγική του πρώτου μέρους με έμφαση στη χαρακτηριστικά ρομαντική τονική μετατόπιση τρίτης προς τη Λα ύφεση μείζονα (σχετική της κεντρική τονικότητας του έργου) και ολοκληρώνεται με ένα σόλο στο κόρνο σαν ανάμνηση του πρώτου μέρους.

Η εντυπωσιακότερη ίσως φάση του έργου εισάγει το τελικό έκτο μέρος, *Αντάντε μόλτο*, όπου η έντονα ρομαντική φύση του Σούμπερτ, διακριτικά συγκρατημένη στα πλαίσια των μέχρι στιγμής αναφορών στο 18ο αιώνα, απελευθερώνεται με γρήγορα τρέμολι στα έγχορδα, τονικά ασαφείς χειρονομίες και έντονες δυναμικές αντιθέσεις, οδηγώντας στο ιλιγγιώδες τούτι καταλληκτικό Αλλέγκρο, όπου ένα μεγάλο συμφωνικό τύπου κρεσέντο και η επανέκθεση των βασικών συστατικών του έργου ανακόπτεται προσωρινά επαναφέροντας στοιχεία της αργής εσαγωγής του *Οκτέττου* και εκτονώνεται σ' ένα φωτεινό, σχεδόν εμβατηριακό χορό με όλα τα όργανα να συμμετέχουν ισότιμα στην ολοκλήρωσή του.

Το *Οκτέττο* αποτελεί αναμφίβολα ένα από τα σημαντικότερα δείγματα γραφής του Σούμπερτ. Ο μελωδικός συνθέτης τραγουδιών, ο συμφωνιστής, ο δεξιοτέχνης διαυγών κλασσικών δομών και τεχνικών συνδιαλέγεται αποτελεσματικά με τον έντονα εσωστρεφή και μελαγχολικό ρομαντικό, καθιστώντας το *Οκτέττο* μια μικρογραφία όλων των πλευρών της προσωπικότητάς του Σούμπερτ σ' ένα κομψό αλλά ταυτόχρονα απαιτητικά δυναμικό πλαίσιο.

Χριστόδουλος Βασιλειάδης,
υποψήφιος διδάκτορας του Τ.Μ.Ε.Τ.

Τις μουσικολογικές αναλύσεις των έργων των συναυλιών του κύκλου «Κυριακάτικα Πρώινά» έχουν επιμεληθεί οι φοιτητές του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Γκρέτα Παπά (βιολί)
Γιώργος Πετρόπουλος (βιολί)
Ρόζα Τερζιάν (βιόλα)
Δώρα Παναγιωτίδου (τσέλο)

Φίλοι

Ιωάννης Καραγιαννίδης, κλαρινέτο

Ο Ιωάννης Καραγιαννίδης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1985. Στα 11 του χρόνια ξεκίνησε σπουδές κλαρινέτου με τον Κοσμά Παπαδόπουλο στο Σύγχρονο Ωδείο Θεσσαλονίκης, απ' όπου πήρε δίπλωμα τον Ιούνιο του 2007 με άριστα παμψηφεί, Β' βραβείο και έπαινο. Από τον Οκτώβριο του 2008 είναι φοιτητής του Hochschule für Musik und darstellende Kunst Mannheim στην τάξη του Müller Van Recum, Rainer. Τον Ιούνιο του 1999 πήρε Α' βραβείο κλαρινέτου στους Πανελληνίους Καλλιτεχνικούς Μαθητικούς Αγώνες Μουσικής και τον Μάρτιο του 2000 πήρε Α' βραβείο κλαρινέτου στους Περιφερειακούς Καλλιτεχνικούς Μαθητικούς Αγώνες. Τον Οκτώβριο του 2005 στον Διεθνή Διαγωνισμό κλαρινέτου στο Bari της Ιταλίας πήρε το Β' βραβείο. Τον Οκτώβριο του 2007 στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ξύλων Πνευστών 'Γέγη' πήρε το Α' βραβείο και στην τελική φάση έπαιξε ως σολίστ με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης. Τον Μάρτιο του 2008 στον Πανελλήνιο διαγωνισμό Πνευστών του Σύνδεσμου απόφοιτων ωδίων Θεσσαλονίκης πήρε το Α' βραβείο. Τον Μάιο του 2008 στον Διεθνή Διαγωνισμό κλαρινέτου EUROPAfest της Jeunesses Musicales στο Βουκουρέστι πήρε Β' βραβείο. Μελέτησε με τους Aurelian Octav Popa, Petco Radev, Chen Halevi, Σπύρο Μουρίκη και Μύλο Μουμουλίδη. Έχει παίξει με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, το 2006-07 έπαιξε ως πρώτο κλαρινέτο στην Ορχήστρα Νέων της ΚΟΘ και από το 2005 είναι μέλος της Συμφωνικής Ορχήστρας του Δήμου Καλαμαριάς

Κωνσταντίνος Βαβάλας, φαγκτό

Ο Κωνσταντίνος Βαβάλας γεννήθηκε στην Κομοτηνή το 1976. Μετά από μερικά χρόνια μετακόμισε με την οικογένειά του στη Θεσσαλονίκη, από όπου και κατάγεται. Η διαδρομή του στη μουσική ξεκίνησε σε ηλικία 8 ετών. Αρχικά παρακολούθησε μαθήματα φλογέρας και θεωρητικών της μουσικής και αργότερα μαθήματα κλασικής κιθάρας, για έξι χρόνια, στο Ωδείο Βορείου Ελλάδος. Σε ηλικία 12 ετών ξεκίνησε μαθήματα φαγκτό στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, με καθηγητή τον Βασίλη Ζαρόγκα. Συνέχισε τις σπουδές του στη Γερμανία, καθώς το 1994 εισήχθη στην Ανώτατη Μουσική Ακαδημία της Καρλσρούης. Φοίτησε στην τάξη του Günter Pfitzenmaier, και ειδικεύτηκε στο Φαγκτό και το Κόντρα-φαγκτό. Αποφοίτησε το 1999 με Άριστα παμψηφεί.

Από τον Αύγουστο του 2003 είναι μόνιμο μέλος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης στη θέση του Β' Κορυφαίου. Είναι μέλος του Κουιντέτου πνευστών της Κ.Ο.Θ. και εξωτερικός συνεργάτης των μουσικών συνόλων dissonArt ensemble και Orpheus Soloists. Από την Άνοιξη του 2012 είναι ιδρυτικό μέλος της Ορχήστρας Μουσικής Δωματίου Contra Tempo.

Τραϊανός Παπαδόπουλος, κόρνο

Γεννήθηκε στα Γιαννιτσά του νομού Πέλλης το 1984. Σε ηλικία 6 ετών ξεκίνησε τις μουσικές σπουδές στο πιάνο και το 1994 σπουδές στο βιολί. Το 1996 ξεκίνησε το γαλλικό κόρνο του οποίου τις σπουδές ολοκλήρωσε το 2007 παίρνοντας το δίπλωμα. Το 2009 έλαβε το μεταπτυχιακό του δίπλωμα στο γαλλικό κόρνο στο Universität für Musik und Darstellende Kunst, Graz, Αυστρία, με υπεύθυνο καθηγητή τον Hector McDonald. Από το 2002 και μέχρι το 2015 ήταν μέλος της συμφωνικής ορχήστρας του Δήμου Θεσσαλονίκης ως Α' κορυφαίος. Έχει λάβει μέρος σε πολλά σεμινάρια με γνωστούς καθηγητές και έχει συμμετάσχει σε συναυλίες σε Ελλάδα, Τουρκία, Ισπανία, Γερμανία και Λουξεμβούργο, σε κάποιες από αυτές ως σολίστ. Από το Μάιο του 2015 κατέχει τη θέση του Α' κορυφαίου στην Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης.

Μιχάλης Σαπουντζής, κοντραμπάσο

Γεννήθηκε στην Καβάλα το 1976 και μεγάλωσε στην Εδέεσσα, όπου και πήρε τα πρώτα μαθήματα μουσικής. Από το 1995 ζει στη Θεσσαλονίκη. Τελείωσε ανώτερα θεωρητικά στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης (τάξη Κ. Σιέμη) και πήρε το δίπλωμα σύνθεσης (Άριστα παμψηφεί και Α' βραβείο) στην τάξη του Λ. Χατζηλεοντιάδη (Κ. Ω. Θ.).

Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια σύνθεσης ως ενεργό μέλος με τους Θ. Αντωνίου, D. Blake, S. Sciarrino και H. Tulve.

Με έργα του έχει αποσπάσει βραβεία σε διάφορους διαγωνισμούς όπως το Εργαστήριο Νέων Ελλήνων Συνθετών που διοργανώθηκε στα πλαίσια των 'Ημερών Σύγχρονης Μουσικής' στην Πάτρα, τα 'Εργαστήρια Σύγχρονης Μουσικής' του Μεγάρου Μουσικής, των 'Συνθερμείων' του δήμου Θέρμης.

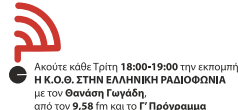
Είναι διπλωματούχος κοντραμπάσου της τάξης του Γ. Γράλιστα του Κ. Ω. Θ. (Άριστα παμψηφεί) και μόνιμο μέλος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης από το 2004. Είναι μέλος των 'Locos de atar' (tango quintet), καθώς και της ορχήστρας δωματίου Contra Tempo με διευθυντή το Βλαδίμηρο Συμεωνίδη. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ.

www.tssο.gr

Επιμέλεια εντύπου: Νίκος Κυριακού
Σχεδιασμός: ARTCORE
Εκτύπωση: ThessPrint

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΑ ΠΡΩΙΝΑ

Κουαρτέτο εγχόρδων
LynX και φίλοι
20 Μαρτίου 2016

Κουαρτέτο εγχόρδων LynX

Γκρέτα Παπά (βιολί)

Γιώργος Πετρόπουλος (βιολί)

Ρόζα Τερζιάν (βιόλα)

Δώρα Παναγιωτίδου (τσέλο)

Πρόγραμμα:

Franz Schubert: Οκτίετο σε φα μείζονα, D 803 για κλαρινέτο, φαγκτό, κόρνο, κουαρτέτο εγχόρδων και κοντραμπάσο

'A piece that ten people care passionately about is worth more than a piece that 10.000 people don't mind listening to'

Charles Rosen

Ώρα έναρξης: 12:00

Αίθουσα Συναυλιών Κ.Ο.Θ. «Σόλων Μιχαηλίδης», Λεωφ. Νίκης 73

Είσοδος 8€

Προπώληση εισιτηρίων: Εκδοτήριο Κ.Ο.Θ. στην πλατεία Αριστοτέλους, τηλ. 2310 236990 & από το www.tssο.gr

